

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД СТВОРЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

EUROPEAN EXPERIENCE IN CREATING AN INCLUSIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

СОЛДАТЕНКО Олександр Ігорович,

кандидат педагогічних наук,

доцент, доцент кафедри мистецьких дисциплін

Національного університету «Чернігівський колегіум»

імені Т.Г.Шевченка

м. Чернігів, Україна

ssanya2012@ukr.net

В останні роки питання інклюзивності в освіті набуло значної уваги в усьому світі. Заклади вищої освіти в Європі були в авангарді створення інклюзивного освітнього середовища, де студенти різних верств населення відчують підтримку та можливість розвиватися в академічному та особистому плані. У цій статті ми дослідимо прогрес, досягнутий в Європі у створенні інклюзивного освітнього середовища у закладах вищої освіти.

Різноманітність є однією з визначальних характеристик європейської вищої освіти. В Європі співіснують багато культур, мов, релігій та етносів і це розмаїття відображається на студентській спільноті закладів вищої освіти по всьому континенту. Усвідомлюючи необхідність сприйняття різноманітності та сприяння інклюзивності, європейські заклади вищої освіти вживають заходів для створення освітнього середовища, яке є інклюзивним для всіх, незалежно від раси, статі, сексуальної орієнтації, інвалідності чи соціально-економічного походження.

Одним із ключових напрямів прогресу у створенні інклюзивного освітнього середовища в європейських закладах вищої освіти є сприяння різноманітності та представництву серед викладачів і співробітників. Багато навчальних закладів запровадили політику та ініціативи для збільшення представництва малопредставлених груп, включаючи жінок, етнічних меншин та осіб з обмеженими можливостями. Це було зроблено за допомогою цілеспрямованих зусиль із найму персоналу, програм навчання різноманітності та створення сприятливого робочого середовища, яке цінує різноманітність і сприяє інклюзивності. У результаті відбулося поступове збільшення різноманітності викладачів і співробітників європейських вищих навчальних закладів, що допомогло створити більш інклюзивне навчальне середовище для студентів.

Ще одним важливим аспектом створення інклюзивного освітнього середовища є сприяння доступності для студентів з обмеженими можливостями. Європейські університети досягли значного прогресу в забезпеченні того, щоб їхні кампуси, аудиторії та ресурси були доступними для всіх здобувачів вищої освіти [1]. Це включає в себе надання фізичної доступності, такої як пандуси, ліфти та спеціально обладнані туалети, а також облегшеного доступу до цифрових ресурсів і навчальних платформ за допомогою сучасних технологій. Крім того, навчальні заклади працюють над наданням відповідних приміщень і допоміжних послуг, таких як допомога в конспектуванні, усний переклад мовою жестів і подовжений час іспитів, щоб забезпечити студентам з обмеженими можливостями рівні можливості для навчання.

Зусилля щодо сприяння інклюзивності в європейських вищих навчальних закладах також поширюються на виховання культури інклюзивності та поваги серед студентів. Багато університетів запровадили просвітницькі кампанії, семінари та навчальні програми для сприяння різноманітності, справедливості та інклюзії серед студентів. Ці зусилля спрямовані на створення безпечного та сприятливого середовища, де студенти з різних верств населення відчуватимуть

повагу, цінність і включеність. Навчальні заклади також створили мережі підтримки, такі як студентські організації, програми наставництва та консультаційні служби, щоб надавати ресурси та підтримку здобувачам, які можуть зіткнутися з дискримінацією, переслідуваннями чи іншими перешкодами для інклюзивності [2].

Крім того, європейські заклади вищої освіти працюють над інтеграцією різноманітності та інклюзивності у свої навчальні програми та педагогіку. Це означає включення різноманітних точок зору, думок і досвіду в навчальну програму, а також використання інклюзивних методів навчання, що враховують різні стилі викладання та залучають студентів різного походження. Таким чином заклади прагнуть створити освітнє середовище, що є інклюзивним і актуальним для всіх студентів, незалежно від їх походження.

Європейські університети також беруть участь у дослідницькій діяльності та обміні досвідом для подальшого розуміння інклюзивності в освіті. Це включає проведення досліджень різноманітності та інклюзії, публікацію наукових статей і звітів, а також проведення конференцій і семінарів на цю тему. Ці заходи сприяють зростанню обсягу знань про інклюзивність в освіті та сприяють розвитку передового досвіду та політики для створення більш інклюзивного освітнього середовища.

Незважаючи на значний прогрес, залишаються проблеми у створенні повністю інклюзивного освітнього середовища в європейських університетах. Деякі з проблем включають фінансові обмеження, бюрократичні бар'єри та опір змінам. Проте прихильність до інклюзивності та визнання її важливості для сприяння справедливому та рівноправному освітньому досвіду для всіх студентів продовжує сприяти прогресу в цій сфері.

Заглядаючи вперед, можна відзначити кілька сфер, де європейські університети можуть продовжувати зосереджувати свої зусилля на подальшому розвитку інклюзивності.

Однією з ключових сфер є продовження розширення представництва та різноманітності серед викладачів і співробітників, особливо на керівних

посадах. Цього можна досягти за допомогою цілеспрямованих зусиль із найму кадрів, програм наставництва та можливостей професійного розвитку для недостатньо представлених груп.

Крім того, навчальні заклади можуть продовжувати інвестувати в покращення доступності в кампусах і в цифровому навчальному середовищі, гарантуючи, що студенти з обмеженими можливостями мають рівний доступ до всіх ресурсів і можливостей.

Університетська політика та практика також повинні продовжувати сприяти культурі залучення та поваги серед студентів. Це включає усунення будь-яких випадків дискримінації, переслідувань або упередженості та надання належної підтримки й ресурсів постраждалим студентам. Створення безпечного простору для відкритого і шанобливого діалогу на теми різноманітності та інклюзії також може сприяти позитивній та інклюзивній культурі кампусу.

Включення різноманітності, справедливості та інклюзивності в навчальну програму та педагогіку також має залишатися пріоритетом. Це включає в себе просування різноманітних точок зору та досвіду в навчальних матеріалах, сприяння інклюзивним методам викладання та пропонування курсів або програм, що спеціально стосуються питань різноманітності та соціальної справедливості. Інститути також можуть заохочувати та підтримувати дослідження інклюзивності в освіті для створення науково обґрунтованих практик, які можуть інформувати політику та практику.

Співпраця та партнерство між європейськими закладами вищої освіти також можуть зіграти вирішальну роль у просуванні інклюзивності. Обмін найкращими практиками, знаннями та співпраця над ініціативами може прискорити прогрес і сприяти колективній прихильності до інклюзивності в системі вищої освіти в Європі.

Підсумовуючи, можна зазначити, що європейські заклади вищої освіти досягли значного прогресу у створенні інклюзивного освітнього середовища, але ще є над чим працювати. Зусилля щодо сприяння різноманітності, справедливості та інклюзивності серед викладачів, співробітників і студентів, а

також виховання культури поваги та інклюзивності, підвищення доступності та інтеграції інклюзивності в навчальну програму є критичними сферами, що потребують постійної уваги та дій. Працюючи разом і систематично вирішуючи ці сфери, європейські заклади вищої освіти можуть продовжувати просувати інклюзивність і гарантувати, що всі студенти, незалежно від їхнього походження чи ідентичності, мають рівні можливості для досягнення успіху та процвітання у вищій освіті.

Список використаних джерел

1. Давиденко Г. В. Теоретико-методичні засади організації інклюзивного навчання у вищих навчальних закладах країн Європейського Союзу: автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т вищ. освіти. Київ, 2015. 40 с
2. Радкевич В. О., Пуховська Л. П., Бородієнко О. В., Радкевич О. П., Базелюк Н. В., Корчинська Н. М., Леу С. О., Артемчук В. В.. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід: монографія; Київ: ІПТО НАПН України, 2018. 223 с.